

Analys av intervjuer – de viktigaste punkterna

(Intellectuellt resultat 2 – LeLeNet-projektet)

Denna analys kallas Intellectuellt resultat 2 för projektet Att leda lärande genom nätverkande (LeLeNet). Mer information om projektet hittar du på <https://lelenet.net>.

Analysen ligger till grund för enkäten som fokuserar på utbildningsbehoven för rektorer i partnerländerna samt på hur skolans och lärarnas nätverkande ser ut idag.

I februari och mars 2018 deltog 29 rektorer i totalt 14 individ- eller gruppbaseade intervjuer. Vi använde intervjufrågor som avtalats i förväg med följande innehållsligt fokus:

- att förena nätverkande med undervisning och lärande
- teman för de organiserade nätverken
- lärares motivation att delta i nätverken
- rektorns roll i nätverken
- fördelar med nätverken
- rektorers strategier för att främja och stödja nätverken
- begränsningar, utmaningar och rektorernas behov.

Med hjälp av intervjuer med rektorer på grundskolor (ISCED1 + 2) har vi kunnat samla in data som ska ligga till grund för enkäten och innehållet i utbildningsmodulerna. Även om vårt syfte är att fokusera på nätverkande inom inkluderande undervisning ville vi inte begränsa respondenterna till detta. Därför kan detta specifika tema inte identifieras av respondenterna i partnerländerna.

Dokumentet består av en kort beskrivning av metodiken, resultaten från analysen, förslag på innehåll i utbildningsmodulerna samt ett sammandrag som även handlar om hur nätverkandet ser ut i partnerländerna.

Rapportöversikten, som beskriver hur nätverkandet ser ut i skolan, visar att det är ganska vanligt med nätverkande på och mellan skolor och att det ökar alltmer i alla partnerländer. Det verkar som om utmaningarnas och förändringarnas komplexitet bidrar till denna utveckling. Det framgår också tydligt att nätverkande är en viktig strategi för att främja skolans utveckling och att det att lära av varandra är en ledande princip för lärare och skolor. I vissa fall (Tjeckien och Sverige) anges samarbete mellan skolor och/eller med externa myndigheter uttryckligen i officiella dokument.

Initiativ till skolnätverk, såsom de beskrivs av våra partner, har ofta tagits av externa myndigheter som en reaktion på aktuella utmaningar. En av dessa utmaningar är elevernas resultat. Partner i Sverige hänvisar exempelvis till sämre resultat i PISA-undersökningen, och

partner i Storbritannien till "uppmätta prestationer (prov- och SATS-resultat samt Ofsted-inspektion)". Partner i Belgien rapporterar också om externa påtryckningar för ett närmare samarbete mellan skolorna, till exempel kravet på att utveckla tvärgående kompetenser hos elever och studenter som kräver mer tvärvetenskapligt och projektbaserat arbete. På samma sätt hävdar partner i Tjeckien att "nätverkande och ömsesidigt stöd kan användas på tjeckiska skolor för att uppfylla kraven på inkluderande undervisning". I Slovenien har skolnätverk blivit "alltmer populära bland utbildningspolitiker" när det handlar om att ta initiativ till förändringar och/eller storskaliga reformer på olika områden.

Nätverkandet har initierats av olika projekt, bland andra Networked Learning Communities (Storbritannien), ESF och andra EU-finansierade projekt (Tjeckien) samt Networks of Learning Schools (Slovenien). Det finns också många skolbaserade projekt som har fokuserat på att förbättra skolan genom nätverk i alla partnerländer. De har utvecklats som en reaktion på de olika utmaningar som skolan står inför. Inkluderande undervisning har nämnts av tjeckiska och svenska partner. I Slovenien har nätverk även använts för att ta initiativ till och leda storskaliga reformer, bland annat modernisering av yrkesutbildningen, reformering av läroplanen och organisationen i grundutbildningen samt etablering och implementering av ett nationellt skolkvalitetssystem.

På nationell nivå i partnerländerna finns det olika aktörer som tar initiativ till och stöder nätverk, till exempel: Skolverket (Sverige), National College for School Leadership (Storbritannien), National School for Leadership in Education och National Education Institute (Slovenien), ministeriet för utbildning, ungdom och idrott (Tjeckien). När det gäller specifika initiativ nämner våra tjeckiska och brittiska partner även andra myndigheter och/eller organisationer. Belgiska partner rapporterar inte om specifikt aktuellt stöd.

Analysen baseras på totalt 14 individ- eller gruppbaseade intervjuer med 29 rektorer från fem länder. Resultaten från de analyserade intervjuerna visar att rektorerna anser att det är viktigt att lärare nätverkar på och även mellan skolor för att kunna utvecklas i sitt arbete. De anger flera olika teman för nätverkandet, bland annat utveckling av läroplanen och undervisningsmetoderna, utveckling av elevernas färdigheter och utveckling av skolans ledarskap. Enligt intervjusvaren uppstår lärarnas nätverkande genom både autonom och kontrollerad motivation. Rektorerna måste därför både motivera och underlätta nätverkande på och mellan skolor med hjälp av olika strategier, till exempel att skapa en kultur för nätverkande på skolan, fungera som en förebild samt ta initiativ till och stödja nätverk. Rektorerna är medvetna om hur viktigt lärarnas nätverkande är både för deras egen professionella utveckling och för skolans utveckling, men de nämner samtidigt att de upplever flera utmaningar och behov i sitt arbete med att skapa förutsättningar för lärarnas nätverkande. Intressant nog verkar en av dem vara rektorernas nätverkande samtidigt som de också hävdar att samarbetskulturen på skolorna fortfarande är otillräcklig. Rektorerna anser att de saknar kunskaper om nätverkande och om ämnen som har med nätverkande att

göra, det saknas resurser och stöd i policydokument samt att lärarnas motivation är bristfällig.

Förslag på innehåll i utbildningsmodulerna:

Analysen av intervjuerna visar att följande teman kan komma ingå i utbildningsmodulerna:

- hur nätverkens karaktär och fördelar kan bidra till att förbättra undervisning och lärande
- vilka (organisatoriska) förutsättningar som krävs för ett effektivt nätverkande
- vilken roll rektorerna spelar när det handlar om att ta initiativ till, utveckla och stödja nätverk
- hur motivationen för nätverkande ser ut på rektorernas och lärarnas nivå
- hur man skapar och främjar en nätverkandekultur (utifrån punkterna ovan).